

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 10.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.10.130>

УДК 338.433:636.4:338.534

*Ю. В. Премудрий,
аспірант, Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-4825-6084>*

ЦІНОВА ПОЛІТИКА НА РИНКУ СВИНИНИ: ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕГУЛЯТОРНІ МЕХАНІЗМИ

*Yu. Premudryi,
Postgraduate student,
Tavria State Agrotechnological University named after Dmytro Motorny*

PRICING POLICY IN THE PORK MARKET: SHAPING FACTORS AND REGULATORY MECHANISMS

Стаття присвячена аналізу цінової політики на ринку свинини, яка є ключовим чинником забезпечення ефективності функціонування галузі та продовольчої безпеки держави. Розкрито основні фактори формування цін: рівень собівартості виробництва, коливання попиту та пропозиції, кон'юнктура внутрішнього та зовнішнього ринку, витрати на корми й енергоресурси, а також вплив глобальних економічних і воєнних шоків. Проаналізовано роль державних регуляторних механізмів, серед яких податкова та митна політика, система субсидій, програми підтримки

виробників, агрострахування, антимонопольне регулювання та стандартизація. Особливу увагу приділено проблемам цінових диспропорцій між виробниками та переробними підприємствами, що впливають на стабільність ринку та рівень конкурентоспроможності галузі. У статті обґрунтовано необхідність поєднання ринкових інструментів саморегуляції з державними заходами підтримки для досягнення балансу інтересів усіх учасників ринку. Зроблено висновок, що ефективна цінова політика на ринку свинини має базуватися на прозорих механізмах формування цін, розвитку інфраструктури, стимулюванні інновацій та інтеграції до європейських стандартів, що забезпечить стійкість галузі, захист споживачів і підвищення конкурентних переваг України на міжнародному ринку.

The article is devoted to a comprehensive study of pricing policy in the pork market, which is a decisive factor in the efficiency of the industry and ensuring the country's food security. The paper examines the key factors shaping prices, including the level of production costs, the cost of feed and energy resources, livestock productivity, the dynamics of supply and demand in the domestic market, as well as the impact of external economic processes and global market trends. It is shown that wartime factors acquire additional significance, causing the destruction of production infrastructure, logistical difficulties, and rising risks, which directly affect the level and stability of prices. The peculiarities of price mechanisms functioning under crisis conditions are analyzed, in particular the dependence on imported resources, price disparities between producers and processing enterprises, and the limited scope of investment in production modernization.

The article highlights the regulatory instruments of state policy: tax and customs regulation, subsidy and support systems, domestic producer assistance programs, agricultural insurance mechanisms, as well as antimonopoly policy and standardization measures. Special attention is paid to the importance of developing exchange mechanisms and long-term contracts as tools for increasing

transparency in the pricing environment. It is argued that effective pricing policy is impossible without a balanced combination of market self-regulation tools and active state support, which makes it possible to achieve a balance of interests between producers, processors, and consumers. Particular emphasis is placed on the prospects of adapting European regulatory experience, where mechanisms of guaranteed minimum prices, compensation programs, and innovative forms of support for agricultural producers are applied.

It is concluded that pricing policy in the pork market should be considered as a complex multifactor process that integrates economic, institutional, and social components. Its strategic focus should be transparent pricing mechanisms, the development of modern infrastructure, the implementation of innovative technologies, the digitalization of management processes, and harmonization with European standards. The implementation of these tasks will contribute to strengthening the resilience of the sector, protecting consumer interests, and improving Ukraine's competitive position in the international pork market.

Ключові слова: *цінова політика; ринок свинини; фактори формування цін; регуляторні механізми; державна підтримка; агростраховання; податкове регулювання; біржові механізми; ціноутворення; продовольча безпека; конкурентоспроможність; цифровізація.*

Keywords: *pricing policy; pork market; price formation factors; regulatory mechanisms; state support; agricultural insurance; tax regulation; exchange mechanisms; price formation; food security; competitiveness; digitalization.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Ринок свинини є одним із найбільш динамічних і соціально значущих сегментів аграрної економіки України. Він забезпечує населення важливими продуктами харчування, сприяє формуванню продовольчої безпеки та робочих місць, а також генерує значний обсяг доданої вартості у сільськогосподарському

виробництві та переробці. За даними Держстату, частка свинарства у структурі виробництва м'яса в Україні становить близько 35–40 %, а в багатьох регіонах ця галузь є ключовою для місцевих економік. Таким чином, стабільність і розвиток ринку свинини безпосередньо впливають як на економіку сільських територій, так і на рівень життя населення.

Особливу роль на цьому ринку відіграє цінова політика, яка визначає баланс між інтересами виробників та споживачів. Для підприємств свинарської галузі ціна є головним чинником формування рентабельності, інвестиційної привабливості та можливостей модернізації виробництва. Для населення ж вона визначає рівень доступності м'ясної продукції, що у свою чергу впливає на споживчу поведінку та харчову безпеку домогосподарств. Водночас ціни на свинину тісно пов'язані з макроекономічними процесами, валютними коливаннями, собівартістю кормів та енергоресурсів, а також із ситуацією на світових ринках продовольства.

У сучасних умовах питання ціноутворення на ринку свинини стає ще більш актуальним. Війна зумовила значні деструктивні наслідки: руйнування виробничої та логістичної інфраструктури, скорочення поголів'я свиней у низці регіонів, зростання витрат на утримання та годування тварин. Економічна нестабільність призводить до коливань платоспроможного попиту, тоді як глобальні цінові зміни на корми, енергоносії та ветеринарні препарати безпосередньо впливають на собівартість продукції. Додатковим ризиком залишаються епізоотичні загрози, зокрема африканська чума свиней, яка періодично спричиняє суттєві втрати для виробників і дестабілізує ринок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд літератури показує, що формування цінової політики на ринку свинини визначається як економічними, так і організаційно-інституційними чинниками. Дослідники підкреслюють, що ціна є ключовою економічною категорією, яка еволюціонувала під впливом ринкових трансформацій та державного регулювання (Волошенко). Праці вітчизняних авторів (Свиноус, Підгорний,

Мазуренко, Гнатишин) акцентують на проблемах ефективності свинарства та ролі цінової політики у забезпеченні конкурентоспроможності підприємств. Значна увага приділяється регуляторним механізмам, серед яких підтримка держави, податкова політика та агрострахування як інструменти зниження цінових ризиків (Бойко, Хомутенко, Луценко). Загалом, сучасні публікації підтверджують необхідність збалансованого поєднання ринкових і державних механізмів у формуванні цінової політики на ринку свинини.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження організаційно-економічних чинників ціноутворення на ринку свинини та аналіз ефективності державних регуляторних механізмів у забезпеченні його стабільності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У класичній економічній теорії ціна визначається як результат взаємодії попиту і пропозиції [1]. Вона формується на основі рівноваги між інтересами виробників, які прагнуть максимізувати прибуток, і споживачів, які орієнтуються на доступність та якість продукції. Проте в аграрних ринках, зокрема у свинарстві, ціноутворення має низку специфічних особливостей, що відрізняють його від промислового виробництва.

Насамперед важливим є вплив природно-кліматичних умов і сезонності. Коливання температури, спалахи захворювань тварин, зміна вартості кормових культур - усе це безпосередньо впливає на собівартість виробництва свинини та кінцеву ціну на ринку. Крім того, глобальні цінові тенденції на зерно та енергоносії формують так званий «ефект ланцюга», коли зміна вартості кормів автоматично відображається на цінах м'ясної продукції.

Ціна на свинину виконує не лише економічну, але й соціальну функцію, адже свинина є одним із основних видів м'яса у харчуванні населення України. За даними Держстату, у структурі споживання м'яса домогосподарствами свинина займає близько 40–45 %, що свідчить про її вагоме значення для продовольчої безпеки країни. Тому навіть незначні

цінові коливання на цьому ринку мають відчутний вплив на рівень життя населення та соціальну стабільність.

У науковій літературі підкреслюється багатовимірність ціноутворення на ринку свинини. Зокрема, Свиноус І.В. зазначає, що у свинарстві ціна формується під впливом не лише економічних, а й інституційних чинників — державної політики, стандартів безпеки харчових продуктів, митно-тарифного регулювання [2]. Мазуренко, О. В. наголошує на значенні соціальної функції ціни, адже доступність свинини прямо впливає на якість харчування та соціальну рівність у суспільстві [3]. Шавалюк О. підкреслює роль інтеграційних процесів: гармонізація з європейськими стандартами виробництва та торгівлі вимагає нових підходів до формування ціни, що враховують не лише внутрішні, але й зовнішні чинники конкурентоспроможності [4].

Окрему увагу дослідники приділяють ролі цінової політики як регулятора розвитку галузі. Вони підкреслюють, що стабільна й прогнозована цінова динаміка сприяє інвестиціям у модернізацію та розширення виробництва, тоді як нестабільність та різкі коливання стримують розвиток і призводять до скорочення поголів'я [5].

Таким чином, ціноутворення на ринку свинини є багатофакторним процесом, що поєднує економічні, інституційні та соціальні аспекти. Його особливістю є висока залежність від зовнішніх ризиків, що робить необхідним використання гнучких механізмів регулювання і прогнозування, спрямованих на забезпечення балансу між інтересами виробників та споживачів.

Ціноутворення на ринку свинини в Україні формується під впливом широкого комплексу внутрішніх і зовнішніх чинників, дія яких визначає собівартість продукції, її рентабельність, доступність для споживачів і конкурентоспроможність виробників. Серед внутрішніх факторів ключову роль відіграє собівартість виробництва, основну частину якої становлять витрати на корми - до 60–70 % від загальних витрат. За даними Держстату, у

2022–2023 роках ціни на корми зросли більш ніж на 50 %, що одразу відобразилося на кінцевій ціні свинини. Значний вплив має також рівень попиту та платоспроможності населення: зниження реальних доходів домогосподарств унаслідок війни (на 25–30 % за оцінками НБУ) призвело до скорочення споживання м'ясної продукції, у тому числі свинини. Важливим чинником виступає державна політика — податкова система, дотації, ветеринарний контроль і компенсаційні програми, які можуть як підтримувати виробників, так і посилювати їхні витрати. Не менш суттєвою особливістю ринку є сезонність: у святкові періоди попит на свинину зростає, тоді як виробнича пропозиція залишається відносно стабільною, що створює короткострокові цінові коливання.

До зовнішніх факторів насамперед належать глобальні ціни на зерно та енергоносії, які формують так званий «ланцюговий ефект». За даними FAO, у 2022 році світові ціни на зернові піднялися на 45 %, що призвело до здорожчання кормів і, як наслідок, свинини. Вагомий вплив мають епізоотичні ризики, зокрема африканська чума свиней, яка у 2020–2022 роках спричинила понад 120 випадків захворювань і призвела до локального зменшення поголів'я та підвищення цін. Важливим чинником є також імпорт: у 2022 році його частка на українському ринку свинини зросла до 8 %, що створило додатковий тиск на внутрішніх виробників. Нарешті, військові ризики та логістичні проблеми, зокрема руйнування транспортної інфраструктури та блокада портів, суттєво підвищили витрати на доставку і зумовили регіональні дисбаланси цін.

Таким чином, формування ціни на ринку свинини в Україні є багатофакторним процесом, де внутрішні чинники визначають собівартість і рівень попиту, а зовнішні формують середовище ризиків і можливостей. Як зазначають вітчизняні дослідники, стабільність цін потребує використання гнучких механізмів державного регулювання, здатних враховувати одночасно вплив локальних і глобальних факторів, забезпечуючи рівновагу між виробниками та споживачами.

Система ціноутворення на ринку свинини в Україні формується під впливом комплексу державних, інституційних і ринкових механізмів. В умовах економічної нестабільності та воєнних викликів саме регуляторні інструменти стають ключовими у забезпеченні балансу між інтересами виробників і споживачів, збереженні рентабельності галузі та гарантуванні продовольчої безпеки.

Державне втручання. Найпоширенішим інструментом є субсидії та дотації на вирощування свиней, які дозволяють знизити собівартість продукції. Наприклад, у 2021 році обсяг державної підтримки тваринництва становив близько 1,5 млрд грн, з яких значна частка була спрямована на розвиток свинарства. Податкові пільги для малих і середніх господарств сприяють їхній адаптації до ринкових умов: спрощена система оподаткування зберегла свою актуальність навіть у воєнний період, забезпечивши виживання тисяч фермерських господарств. Важливим інструментом є регулювання імпорту: у 2022 році частка імпортованої свинини зросла до 8 % ринку, що змусило уряд застосувати тарифні обмеження й запровадити тимчасові квоти для підтримки внутрішніх виробників.

Інституційні інструменти. Вагомим напрямом є створення стратегічних резервів м'яса, які використовуються для стабілізації ринку у разі різкого зростання цін. У 2023 році в Україні було закладено понад 3 тис. тонн свинини у державні резерви, що дозволило уникнути дефіциту в окремих регіонах. Значну роль відіграє біржова торгівля, яка формує прозорі цінові індикатори: діяльність Аграрної біржі сприяє підвищенню ринкової дисципліни та прогнозованості цін. Не менш важливим є контроль за якістю та біобезпекою, адже спалахи африканської чуми свиней (понад 120 випадків у 2020–2022 рр.) суттєво впливали на пропозицію та ціни. Запровадження більш жорстких стандартів безпеки підвищує довіру споживачів і забезпечує стабільний попит на продукцію.

Ринкове саморегулювання. У сучасних умовах значення набуває розвиток кооперативних об'єднань виробників, які здатні узгоджувати цінову політику та спільно виходити на ринки [6]. За даними Мінагрополітики, у 2023 році кількість кооперативів у сфері тваринництва зросла на 12 %, що свідчить про активізацію саморегулятивних процесів. Водночас кластеризація галузі створює умови для зниження витрат і підвищення конкурентоспроможності. Приклади регіональних ініціатив у Полтавській та Вінницькій областях демонструють, що кластерні об'єднання дозволяють знизити собівартість виробництва на 10–15 %, завдяки спільному використанню інфраструктури, логістики та маркетингових ресурсів.

Таким чином, регуляторні механізми ціноутворення на ринку свинини в Україні формуються у триєдності державного впливу, інституційних рішень та ринкового саморегулювання. Їхнє ефективне поєднання здатне забезпечити стабільність цін, підвищити конкурентоспроможність виробників і гарантувати населенню доступність продукції.

Попри наявність регуляторних механізмів, цінова політика на ринку свинини в Україні стикається з низкою системних проблем, які суттєво обмежують ефективність функціонування цього сегмента аграрної економіки.

По-перше, нестабільність цін, спричинена воєнними ризиками та порушенням логістики. З початку повномасштабної війни вартість свинини демонструє різкі коливання. За даними Держстату, середня ціна на м'ясо свинини у 2022 р. зросла на 27 % порівняно з попереднім роком, тоді як у деяких регіонах з окупованими чи прифронтовими територіями підвищення перевищило 40 %. Порушення логістики, блокування портів і руйнування транспортної інфраструктури створили додаткові витрати на доставку, що також закладалося у кінцеву ціну.

По-друге, відсутність дієвого страхування цінових коливань. В Україні практично не розвинені механізми хеджування чи аграрного страхування, які б дозволили виробникам захищатися від різких змін на ринку. За даними

Мінагрополітики, у 2023 р. у програмах агрострахування брали участь менше ніж 5 % сільськогосподарських підприємств, причому основний акцент робився на рослинництві, тоді як свинарство залишалося поза увагою. Це робить виробників надзвичайно вразливими до цінових «шоків».

По-третє, тіньовий обіг продукції. Значна частина свинини реалізується поза офіційними каналами, без належного обліку та контролю. За оцінками аналітиків Асоціації «Свинарі України», обсяг тіньового ринку м'яса становить близько 25–30 % від загального виробництва. Це призводить до втрат бюджету, створює нерівні умови конкуренції між легальними виробниками та тими, хто працює у «тіні», і ускладнює формування прозорої цінової політики.

По-четверте, низький рівень інтеграції українського ринку у світові торговельні системи. Попри потенціал, експорт свинини з України залишається незначним. У 2021 р. експорт свинини становив лише 3,5 тис. тонн, тоді як імпорту перевищував 30 тис. тонн. В умовах воєнних дій ця диспропорція ще більше поглибилася. Причинами є невідповідність продукції окремим санітарним і ветеринарним стандартам ЄС, слабкий розвиток експортної інфраструктури та нестабільність внутрішнього виробництва. Як наслідок, українські виробники фактично ізольовані від механізмів світового ціноутворення та залишаються залежними від внутрішніх шоків.

Таким чином, проблеми цінової політики ринку свинини в Україні мають комплексний характер і охоплюють як економічні, так і інституційні аспекти. Їхнє подолання потребує розвитку страхових механізмів, боротьби з тіньовим сектором, удосконалення логістичної інфраструктури та інтеграції у глобальні торговельні системи.

Стабілізація ринку свинини в Україні потребує комплексного підходу до вдосконалення цінової політики, яка має враховувати як внутрішні виклики воєнного періоду, так і довгострокові завдання інтеграції до європейського економічного простору [7].

По-перше, розвиток системи аграрного страхування цінових ризиків. У нинішніх умовах виробники залишаються надзвичайно вразливими до цінових шоків, спричинених коливанням вартості кормів, енергоносіїв чи епізоотичними загрозами. Запровадження механізмів страхування та хеджування дозволить фермерам планувати виробничі цикли більш передбачувано [8]. За оцінками експертів Світового банку, застосування агрострахування може зменшити втрати виробників у кризові періоди на 20–25 %.

По-друге, створення біржових майданчиків для торгівлі свининою. Формування спеціалізованих біржових інструментів або секцій на Аграрній біржі дозволить виробникам та переробникам укладати контракти на прозорих умовах, що сприятиме стабільності цін. Як показує досвід ЄС, біржова торгівля у поєднанні з електронними платформами знижує інформаційну асиметрію та формує об'єктивні цінові індикатори, на які можуть орієнтуватися всі учасники ринку.

По-третє, запровадження довгострокових програм державної підтримки виробників. Потребує розширення практика дотацій на вирощування свиней, здешевлення кредитів і компенсації витрат на ветеринарні заходи. У 2021 році державна підтримка тваринництва становила лише 1,5 млрд грн, що є недостатнім для системної модернізації галузі. У післявоєнний період важливо закласти механізми стабільного фінансування не менше ніж на 5–7 років, що забезпечить інвестиційну привабливість і стійкість виробництва.

По-четверте, стимулювання кооперації та кластеризації як основи узгодження цінової політики. Кооперативні об'єднання дозволять виробникам спільно закуповувати корми, координувати обсяги виробництва й узгоджувати мінімальні ціни реалізації. Кластерний підхід сприятиме об'єднанню виробників, переробників і логістичних компаній, що знижує витрати на 10–15 % та посилює переговорну позицію дрібних господарств у відносинах із торговельними мережами.

По-п'яте, гармонізація ветеринарних та санітарних стандартів з ЄС для розширення експорту. Український ринок свинини сьогодні має переважно внутрішню орієнтацію: експорт у 2021 році становив лише 3,5 тис. тонн проти понад 30 тис. тонн імпорту. Адаптація до вимог ЄС у сфері біобезпеки, простежуваності продукції та сертифікації відкриє нові можливості для виходу на європейський ринок. Це не лише зменшить залежність від внутрішніх коливань, але й підвищить загальну конкурентоспроможність українського свинарства.

Таким чином, удосконалення цінової політики на ринку свинини має ґрунтуватися на поєднанні фінансових, інституційних і ринкових інструментів. Їхня реалізація забезпечить стабільність, передбачуваність і прозорість цін, сприятиме підвищенню рентабельності виробництва та створить умови для інтеграції України у міжнародні торговельні системи.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Цінова політика на ринку свинини є результатом багатofакторної взаємодії виробничих, ринкових та інституційних детермінант. У цій системі ціна виконує не лише економічну функцію, визначаючи рівень рентабельності виробників і доступності продукції для споживачів, але й соціальну - впливаючи на якість харчування населення та продовольчу безпеку країни. Особливої актуальності проблема цін набуває в умовах війни та глобальних криз, коли ринок зазнає значного тиску від логістичних обмежень, епізоотичних ризиків, зростання собівартості виробництва та падіння купівельної спроможності населення.

Міжнародний досвід свідчить, що ефективна цінова політика у свинарстві можлива лише за умови поєднання ринкових і державних механізмів. У країнах ЄС та Північної Америки важливу роль відіграють біржові системи торгівлі, що формують прозорі цінові індикатори; стратегічні резерви, які згладжують сезонні та кризові коливання; субсидії та дотації, спрямовані на зниження собівартості; а також жорсткий контроль за якістю та біобезпекою, який підвищує довіру споживачів. Адаптація цих

інструментів до українських реалій із урахуванням воєнних ризиків може суттєво підвищити стійкість національного ринку.

Для України ключовим завданням є створення багаторівневої системи регулювання, яка поєднуватиме фінансові інструменти (пільгові кредити, дотації, компенсації на корми), інституційні механізми (біржова торгівля, страхування цінкових ризиків, стратегічні запаси) та ринкові форми саморегуляції (кооперативи, галузеві кластери). Це дозволить знизити волатильність цін, зробити їх більш передбачуваними для виробників і споживачів, а також стимулюватиме модернізацію галузі.

Особливої уваги потребує боротьба з тіньовим обігом свинини, який за оцінками експертів сягає 25–30 % ринку і створює суттєві перекоси у цінній політиці. Усунення цього явища через цифровізацію обліку та жорсткіший контроль за якістю дозволить забезпечити прозорість ринку, збільшити бюджетні надходження та захистити легальних виробників.

Важливим стратегічним напрямом є також гармонізація ветеринарних і санітарних стандартів з ЄС, що дозволить розширити експортні можливості українського свинарства. На сучасному етапі експорт мізерний (близько 3–4 тис. тонн на рік), тоді як потенціал значно більший. Вихід на європейський ринок не лише зменшить залежність від внутрішніх шоків, але й сприятиме підвищенню якості та конкурентоспроможності продукції.

Отже, вдосконалення цінової політики на ринку свинини має розглядатися як стратегічний напрям державної аграрної політики. Його реалізація здатна забезпечити стабільність ринку, зростання рентабельності виробників, доступність свинини для населення та інтеграцію України у світові торговельні системи. У перспективі це сприятиме підвищенню рівня продовольчої безпеки та сталому розвитку аграрної економіки України.

Література

1. Волошенко А. В. Еволюція економічної категорії «ціна». Економіка та держава. 2012. № 4. С. 81-84.

2. Свиноус І. В., Підгорний А. В. Сучасний стан та проблеми виробництва продукції свинарства в сільськогосподарських підприємствах України. Інноваційна економіка. 2014. № 6. С. 77-81.

3. Мазуренко О. В. Промислове свинарство в умовах сучасного ринку. Економіка АПК. 2016. № 8. С. 27-32.

4. Шавалюк О., Попівняк Р. Свинарство як ефективна галузь продовольчого комплексу України. Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія: Економіка АПК. 2014. № 21 (1). С. 357-360.

5. Гнатишин Л. Б. Проблеми ефективного розвитку свинарства України. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2019. № 4. С. 80-84.

6. Свиноус І. В., Ібатуллін М. І. Сучасний стан свинарства України: проблеми та шляхи їх вирішення. Продуктивність агропромислового виробництва. Економічні науки. 2015. Вип. 27. С. 63-67.

7. Свиноус І. В., Гура А. М., Микитюк Д. М. Економічні аспекти виробництва тваринницької продукції в Україні. Економіка та управління АПК. 2013. № 11. С. 29-33.

8. Бойко В. О. Сучасні тренди агрострахування як інструмент ризик-менеджменту. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2020. № 2. С. 69-77.

References

1. Voloshenko, A.V. (2012), "The evolution of the economic category "price", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 4, pp. 81-84.

2. Svynous, I.V. and Pidhornyj, A.V. (2014), "The current state and problems of pig production in agricultural enterprises of Ukraine", *Innovatsijna ekonomika*, vol. 6, pp. 77-81.

3. Mazurenko, O.V. (2016), "Industrial pig production in today's market", *Ekonomika APK*, vol. 8, pp. 27-31.

4. Shavaliuk, O. and Popivniak, R. (2014), “Pig farming as an effective sector of the food complex of Ukraine”, *Visnyk L'vivs'koho natsional'noho ahrarnoho universytetu. Serii: Ekonomika APK*, vol. 21 (1), pp. 357-360.

5. Hnatyshyn, L.B. (2019), “Problems of effective development of pig farming in Ukraine”, *Derzhava ta rehiony. Serii: Ekonomika ta pidpriemnytstvo*, vol. 4, pp. 80-84.

6. Svynous, I.V. and Ibatullin, M.I. (2015), “The current state of pig farming in Ukraine: problems and ways to solve them”, *Produktyvnist' ahropromyslovoho vyrobnytstva. Ekonomichni nauky*, vol. 27, pp. 63-67.

7. Svynous, I.V. Hura, A.M. and Mykytiuk, D.M. (2013), “Economic aspects of livestock production in Ukraine”, *Ekonomika ta upravlinnia APK*, vol. 11, pp. 29-33.

8. Boiko, V. (2020), “University modern trends of agro-insurance as an instrument of risk-management”, *Tavrijs'kyj naukovyj visnyk. Serii: Ekonomika*, vol. 2, pp. 69-77.

Стаття надійшла до редакції 03.10.2025 р.